

I

„Püha müristus! Mis, kuramuse päralt, see siis on!!!“ hüüatas uurija Thomas Homaś, kui ta enese ees avanevat vaatepilti nägi.

Lahkaja lükkas ninale vajunud prillid tagasi silme ette, otsis valge, aga parajalt verega määrdunud kitli rinnataskust paki sigarette, viskas suitsu näkku ja süütas selle vilunud liigutusega arstiriistade riulilt haaratud välgumihkliga.

„See, mu armas Thomas, on kõik, mis jäi järele kannatanu näost.“

„Siin ei olegi ju nägu!“ hüüatas uurija Thomas Homaś.

Ta oli oma kolmekümne viie aastase staaži vältel näinud igasuguseid õudusi, kuid see, mis talle roostevabast metallist laibaalusel lumivalgete kahhelkividega vooderdatud lahkamiskambris vastu vaatas, ületas kõike, mida ta oli osanud karta. Oma 57 aastaga turjal oli ta vana tegija. Vana, 178 cm pikkune tegija, kellel seljas päevinäinud pruun ülikond, jalas lakk-kingad, mis kulumisest hoolimata olid viksilt läikima löödud. Tema ümara näo suurimaks ehteks võis pidada massiivseid bakenbarde,

mis haakusid stiililt tema hõreneva pealae ja poolpika soenguga. Sama ilusaks võis pidada ka tema kena sirget nina, mille ninakarvad paraku juba mõnda aega tagasi trimmimist vajasisid. Tema firmamärgiks oli lilla sametist kikipips. Seda kandis ta kui ehet. Ja just see lips, mis täna tema kõriesist varjas, oli uurija talismaniks olnud viimased viis aastat.

Lahkaja imes pikalt ja agaralt mitu sõõmu järjest, nagu veest püütud kala, ja puhus siis suitsujoa kaootilisel kombel enda ette laiali, vehkides samal ajal kätega, et sigaretisuitsu oma vaateväljast eemale peletada.

Nende ees lebas laip, elutu keha täies alastuses. Laiba kõrval oleval ratastega arstiriistade alusel leidus erinevaid saage, tange, pintsette ja muud kraami, mida läks vaja isiku surma põhjuste väljaselgitamiseks.

„See meenutab mulle kaheksakümne neljanda aasta juuni maffia juhtumit. Siis aga olid kadunult eemaldatud kõik tema identifitseerimiseks vajalikud osad. Alates näost, lõpetades ... sõrmedega. Õigupoolest tuli meil teda päris mitmest tükist kokku lappida. See siin,“ viipas lahkaja suitsu hoidva käega raamil lebavale inimkehale, „on selle kõrval lapsemäng.“

Ja ta imes veel mitu mahvi, enne kui ta kopsu tõmmatud mürgise suitsu juba niigi läppunud paksu õhuga lahkamiskambrisse puhus.

„Sa, Thomas, pead neile ütlema, et nad selle neetud ventilatsiooni korda teeks, ma ei suuda siin niimoodi tööd teha,“ lisas ta rahulikult.

Uurija Thomas Homaś pühkis otsaesiselt sinna tilkadena kogunenud higi ja pühkis käe pintsaku külge.

„Sa ei peaks siin suitsetama. Kui härra Pralenick sellest teada saaks, jääks ta mitmeks nädalaks oma maohaavandiga haiglasse,“ mõmises uurija.

Lahkaja nägu lõi laia naeru täis ja pärast järjekordset tubakasuitsu sõõmu lausus ta irvitades: „Ja kes meist seda ei sooviks.“

Uurija Thomas Homaś oli kimbatuses. Talle oli sel hommikul visatud lauale toimik juhtumiga, mida ta lootis külaskäigu järel lahkamiskambrisse asuda innuga uurima ja enne nädalalõppu prokurörile saata. Kuid näotu laip lõi mõra tema kiire ja eduka lõpuga kavatsustesse. Tema ülemus, härra Pralenick, oli karm mees, kes oli hästi motiveeritud ja tulemustele suunatud. Ta ei kannatanud venima jäänud juhtumeid. Ta soovis edulugusid. Siin seevastu vaatas näkku müsteerium, mille lahtiharutamine võis võtta kuid, kui mitte aasta.

„On sul aimu, kes ta oli?“ küsis ta lahkajalt.

Võtmata vaevaks oma sigaretti hoidvat suud paotada, viipas lahkaja laiba alakehale.

„Mees,“ tõdes uurija Homaś.

Lahkaja kummardus, lastes risti üle pea kammitud soengus heledatel juustel alla langenuna paljastada peegelsileda peanaha, nagu andes mõista, et uurija ei olnud oma järel dustes eksinud. Kuidas ta olekski võinud.

„On meil sõrmejäljed?“

„Mhnh,“ mõmises lahkaja ja raputas sigaretituha lendleva tombu ühele verest läbiimbunud tampooni täis roostevabast kandikule.

„Need on ja said ka su jaoskonda juba mõned tunnid tagasi edastatud,“ märkis ta.

„Hea küll, eks kartoteek annab vastused, aga mis oli siis surma põhjuseks?“

„Kas sa näed seda keha?“ küsid lahkaja nüüd pea-aegu ründavalt.

Uuriija Homaš lasi eksleva pilgu üle alasti surnukeha ja vaatas siis uuesti lahkajale otsa.

Too kustutas nüüd filtrini põlenud sigareti põrandal sandaalilinaga ja kostis: „Sel ei ole muid vigastusi kui need, mis näol. See nägu! Mõtle peaga! Kui sel kehal veel viskiklaasi täis verd sees oleks olnud ... Verekaotus, mu armas sõber Thomas. Tema nägu on rikutud terava esemega. Oleks ma näinud tema nägu, võiks ma arvata, et ta suri ehmatusest tingitud südamerabandusse. Näed,“ lahkaja pistis sõrme avatud rinnakorvi ja õngitses sealt mingi arterilaadse toruja olluse, „võiks arvata, et kui poleks olnud seda verekaotust, oleks ta varem või hiljem saanud mingi ataki, see siin viitab selgelt tervisehädale nimega *atherosclerosis*. Aga minu arvamus on,“ ja lahkaja koukis oma rinnataskus olevast suitsupakist järjekordse sigareti ning pistis suhu, „et surma tõid terava esemega põhjustatud näovigastused.“

Ja ta läitis suitsu.

„Millal ta suri?“ küsis uurija Homaś.

„Mnjaa,“ venitas lahkaja ja vedas huulte vahel tolknevast suitsust pika sõõmu, et selle siis jällegi kaootiliselt mööda lahkamiskambrit laiali puhuda. „Kõik märgid näitavad, et too vennike tegi oma viimase hingetõmbe nii umbes paar päeva tagasi.“

Ta suunas uurija tähelepanu mõnele olulisele detailile surnukehal.

„Mädanemine, mu kallis sõber Thomas, algab umbes kaks ööpäeva pärast bioloogilist surma,“ ta tõmbas uue mahvi ja rääkis siis läbi suust tuleva tubaka suitsu, ise silmi kissitades, „see siin laguneb juba.“

Uurija Homaś krimpsutas nina ja vehkis siis näo ees nagu kärbseid eemale ajades: „Sa peaksid vähem suitsetama, Robert. Sa ütled siis, et surm on saabunud kolmapäeval?“

„Kui täna on reede, siis jah,“ vastas lahkaja uniselt, „aga siin ei liigu aeg enam kuhugi, siin see seisab,“ ja ta tegi käega laia kaare selja taha, kus asus laibakülmik, mille 21 ust andsid mõista, et neil, kes nende taga, pole enam aimu ei sellest, mis kell on, veel vähem sellest, kas ja mis aeg üldse on.

„Mul eneselgi kaob siin vahel ajataju,“ lisis Robert ja astus siis laua juurde, mille sahtlist ilmus lagedale poolik pudel pruuni vedelikuga.

„Sa võtad ka ühe?“ päris ta laual trooniva väikese katseklaasi järele koogutades.

„Lahkunu terviseks?“ küsis uurija Homaś.

„Miks mitte, kuigi ega see teda enam tagasi ei too,“ valas lahkaja Robert katseklaasi suutäie ja krõnksutas pruunides sokkides varbaid, mida lahtistest sandaali-otstest hästi märgata võis.

„Ma olen autoga,“ ütles uurija Homaś.

„Minul ei ole autot,“ valas Robert katseklaasi sisu seda öeldes endale kurku nagu põhjatusse auku.

„Kui sa omale auto muretseksid, ehk siis jääks ka seda kraami rohkem alles,“ kommenteeris uurija Homaś oma kaaslaste elupõletavat tegevust.

„Ma kardan, et sa eksid,“ mõmises Robert pärast viski allaneelamist ja kustutas järjekordse filtrini põlenud sigareti põrandal oma sandaalininaga.

„Need ummistavad kanalisatsiooni,“ lausus uurija Homaś.

„Mis ei ummistaks,“ vaatas lahkaja Robert eemalolevalt kahhelkivist lahkamiskambri põrandat.

Tal võis õigus olla, peale suitsukonide kattis seda paras kogus erinevat sorti lahkamistöõ jääke, mille sattumine äravoolu pidi kindlasti torumehele peavalu valmistama.

„Küll see ka alla läheb,“ valas Robert endale uue napsu ja vaatas ahnelt viskit täis katseklaasi, „nagu see siin,“ ja kallaskraami kõrist alla.

„Kust ta leiti?“ küsis uurija Homaś.

„Aga seda pead sa oma kolleegidelt küsima,“ vastas Robert ja pöördus siis oma laua juurde ning haaras sellelt

kõvale alusele kinnitatud paberilehed, „siin on kirjas, et laip leiti eile jõe äärest kõrkjatest, Foggssi silla lähedalt.“

„See pole siit kaugel,“ märkis uurija Homaś.

„Ei, see on siinsamas lähedal.“

„Mnjaa. Huvitav, kus ta vette sattus ja kuidas,“ mõtles uurija.

„Väga põnev, õnneks on minu asi neid lahti lõigata ja sinu asi välja nuputada, kus.“ Lahkaja Robert asetas paberilehed tagasi oma lauale ja astus laiba juurde.

„Uppunud ta ei olnud. See on kindel. Ta kas kukkus vette oma õnnetult viga saanud näolapiga või veeretati sinna.“

„No vaevalt ta ise sinna vette kõndis,“ arutles uurija Homaś.

„Haha, sellise näoga ... Mine tea, kust tema pidi teadma, kuhu ta kõnnib,“ muigas lahkaja.

„No kuule, veidi lugupidamist,“ uurija Homaś näitas käega raamil lebavale surnukehale.

„Vee voolu kiirus ... kui ta surm saabus kaks päeva varem ja avastati eile, siis võidi ta vette visata kolmapäeval, kui ta tapeti. Kui kaugemale kannab jõgi laiba kahe päevaga?“ juurdles uurija Homaś.

„No kuule,“ torkas Robert vahele.

„Oota! Sul on õigus, kust me teame, et ta kohe pärast tapmist vette visati.“

„Kuigi, eks oma roima püütakse siiski esimesel võimalusel varjama asuda,“ möönis lahkaja.

„Kah õige,“ hõõrus uurija Homaś oma karedaks tõmbunud lõuga, „loogiline oleks võtta ette maavaldused, mis asuvad maksimaalselt kahe päeva jõevoolu kaugusel ja sealt allapoole tulla.“

„Braavo!“ lahkaja plaksutas käsi ja võlus oma rinnataskust järjekordse suitsu.

„Aga me ei saa tähele panemata jätta fakti, et jões on ka takistusi, kaarduvad pajud, kaldapealsed, kes teab veel mis,“ jätkas uurija Homaś oma arutlust.

„Kui sa pead silmas ala Foggsi sillast ülesvoolu, siis sealsed kaldapealsed on kenasti hooldatud. See on ju suurte maavaldustega palistatud, järelikult pole tarvis pikalt otsida ja vaeva näha,“ arvas lahkaja ja siirdus uuesti lauasahkli juurde.

„Oled sa kindel, et sa ei võta?“ küsis ta sõbralikult. „Uurija Bshnievsky ütleb, et ta sõidab alati korralikult, kui tal mõned tropid sees on.“

„Uurija Bshnievsky sai ülemöödunud nädalal kinga,“ kostis uurija Homaś.

„Noo? Miks siis ometi?“ lahkaja prillid tõusid imetusest kulmudeni.

„Purjuspäi roolis olemise pärast!“ ühmas Homaś.

Lahkaja Robert vaatas viskipudelit oma käes ja siis katseklaasi teises, valas klaasi paraja soru ja kummutas selle põhjani.

„Jumal tänatud, et mul lube pole,“ õhkas ta siis viskiaurust hingeõhku välja puhudes.

„Kui sul oleks, rebiks ma need puruks,“ kostis uurija Homaś kuivalt.

„Load ei sõida,“ torkas lahkaja ja läitis järjekordse sigareti.

„Astu sisse, mida sa seal passid!“ kõlas ülemuse kannatamatu hääl, kui uurija Homaś tema ukse läheduses hoo maha võttis, et veenduda, kas sisenemine on vastuvõetav.

„Sa käisid seal?“ küsis Stansbury politseijaoskonna ülem härra Pralenick, kui uurija oli tema kabinetti sisenenuna massiivse laua ees oleval toolil oma ülemuse käsul istet võtnud.

„Lahkamiskambris?“

„Jah, kus siis veel!“

„Käisin,“ vastas uurija Homaś.

Järgnes neljasekundiline vaikus, mille katkestas uurijale ainiti otsa vaatama jäänud ülemuse kähe hääl: „Noh?“

„Ta palus edasi anda, et te selle ventilatsiooniga midagi ette võtaks,“ kostis uurija Homaś rahulikult toonil ja küünitask end tooli ees oleval laual kristallkausikese sees vedelevaid pähkleid haarama.

„Kus kurat ...“ ei mõistnud jaoskonnaülem Pralenick esmalt seda, kuhu jutt viib ja käratas siis järsult: „Kas sa nägid seda kadunukest?“

„Mnjaa,“ tunnistas uurija Homaś ja viskas endale mõned pähklid suhu. Üks pähklitest pörkus vastu tema

esihambaid ja lendas kaares punaka Türgi vaibaga kaetud laudpõrandale.

„Noh?!“ ei suutnud ülemus end talitseda.

Uurija valis sõnu, mida öelda.

„Masendav,“ kostis ta siis lühidalt.

Härra Pralenick ajas end oma massiivse laua najal püsti ja kõndis selle teisele küljele, haarates laual lebava tosina kausta seast ühe ja viskas selle uurija poole.

„Papillaarkurrustik.“

Uurija Homaś võttis pintsaku rinnataskust lössivajunud prillitoosi, avas selle ja võttis sealt prillid. Seejärel puhastas ta neid samast toosist välja ilmunud lapiga ning asetas siis okulaarid oma briljantselt sirgele ninale.

„Ei miskit?“

„Ei kuradi mitte miskit!“ röögatas ülemus. „Neid näpujälgi igatahes meie kartoteegis ei ole! See vend on klaar kui prillikivi, ei ühtki rikkumist, mitte pisimatki süüteokest, saatana silmamuna! Kes ta kurat on!?“

„Ma loen, et ei riietusest ega selle taskutest mingeid vihjeid ei saadud? Üksnes tekstiili kudedesse takerdunud jõekasvud?“

„Null, absoluutne null, ei ühtegi kuradi pidepunkti, millest kinni haarata!“

„Siis tuleb meil see tüüp kindlaks teha, maksku mis maksab!“ pakkus uurija, ulatades kausta tagasi jaoskonna-ülem Pralenickile.

Oli kosta, kuidas too lõõtsutas. Iga hingetõmbega oli kuulda väikest vilinat. Tema tervise pärast võis muret tunda.

„Ma tahan, et sa selle asja kärmelt lahendad, Thomas! Sa saad kaks nädalat!“

Uuri ja võttis aeglaselt prillid ninalt ja asetask need siis hoolikalt lömmi vajunud prillitoosi tagasi.

„Ma vajan vaid kümme päeva, boss.“

„Ma tean, sa oled tasemel,“ surus nüüd härra Pralenick oma parema käe sõrmed rusikasse ja viibutas seda nähtamatule vaenlasele.

„Kui sa selle asja kümne päevaga lahendad, saad kümme päeva puhkust ja ma isiklikult ostan sulle pileti palmisaarele!“

Uuri ja Homaś vaikis, sest ta teadis, et oli andnud lubaduse, mida ta päris kindlasti täita ei oleks suutnud. Nii palju siis palmidest. Aga vähemalt mainis ülemus neid. Ta oleks nagu hetkeks kuulnud ookeani mühinat lumivalgel rannal ja kookospalmilehtede sahinat sinise päikeselise taeva all. Kuid töö ootas. Ta surus prillitoosi rinnataskusse.

„Milline on tegevuskava?“ päris ülemus.

„Lähnen Foggssi sillast ülesvoolu, räägin maavalduste omanikega ja vaatan nende loal kinnisasjadel ringi. Robert ütles, et see laip ei ujunud siia kaugelt.“

„See neetud lakekrants ...“ sisistas jaoskonnaülem lisas siis ametlikumal toonil: „Võta Bshnievsky kaasa, las aitab sul silmadeks-kõrvadeks olla.“

„Ta ei tööta enam meil,“ kostis uurija Homaś tundetult.

„Mis? Kõige kibedamal tööajal?“

„Te lasksite ta lahti,“ lisas uurija.

Härra Pralenickile justnagu meenus miskit: „Õige, lasin jah. Joobes päi roolis olemise pärast ... Aga ma pidin. Kurat küll. Aga ta raibe sõitis napsuse peaga sada korda paremini kui kainelt, seda ma pean tunnistama.“

„Sedasama ütles ka Robert,“ märkis uurija Homaś.

„Sellele Robertile ütle, et raha ei ole ja püüdku hakama saada. Ja lõpetagu see kuradi tossutamine kadunute keskel ja peeretagu väljas. Väheke austust!“

„Ma ütlesin talle sedasama,“ nentis uurija.

„Tead,“ sammus jaoskonnaülem Pralenick oma massiivse laua tagant uurija Homaśi juurde, „sina ja mina, meie oleme samast puust. Me teame, kuidas asjad käivad, mis on lubatav ja mis mitte. Sa püüa see bandiit kinni, ja kui ta põgeneda kavatseb ... ma ei palu sul pikka raportit kirjutada,“ ja ta asetas oma raske karvase käe uurija Homaśi õlale.

„Mõistan,“ uurija Homaś silmitses oma kulunud, kuid läikima löödud ninadega lakk-kingi, „kuid mu sisetunne ütleb, et me näeme selle juhtumiga veel kurja vaeva.“

„Selleks meid palgatud ongi, sind ja mind,“ noogutas ülemus ja eemaldus oma massiivse laua taha.